

Zavod za šport Jesenice,
Mladinski center Jesenice
Ulica Viktorja Kežarja 22
4270 Jesenice

Mladinski svet Jesenice
Ulica Viktorja Kežarja 22
4270 Jesenice

Občina Jesenice
Cesta železarjev 6
4270 Jesenice

Raziskava potreb in želja mladih v občini Jesenice

KATALOG ŽELJA MLADIH

Jesenice, februar 2014

**Pripravila:
Mladinski svet Jesenice in
Zavod za šport Jesenice - Mladinski center Jesenice**

KAZALO

1. UVOD.....	2
2. ANALIZA REZULTATOV ANKETE.....	3
2.1. O ANKETIRANJU.....	3
2.2. SISTEMSKI PODATKI	3
2.3. MLADINSKO ORGANIZIRANJE IN PROSTI ČAS.....	4
2.4. ZAPOSLOVANJE.....	6
2.5. STANOVANJSKA PROBLEMATIKA.....	8
2.6. MOBILNOST	9
2.7. IZOBRAŽEVANJE.....	10
2.8. PARTICIPACIJA.....	12
2.9. ZDRAVJE.....	13
2.10. INFORMIRANJE.....	14
3. PREGLED MNENJ IN POBUD MLADIH, ZBRANIH PREKO DRUGIH AKTIVNOSTI	16
3.1. Regionalno srečanje »DIALOG MLADIH« 2012.....	16
3.2. Okrogla miza »MLADI V OBČINI JESENICE« 2012	16
3.3. Lokalno srečanje »DIALOG MLADIH 2.0: VKLJUČUJEMO!«, 2013	17
3.4. Knjige želja.....	18
4. KATALOG ŽELJA.....	19
4.1. IZOBRAŽEVANJE.....	19
4.2. ZAPOSLOVANJE.....	20
4.3. STANOVANJSKA PROBLEMATIKA.....	21
4.4. ZDRAVJE.....	21
4.5. MOBILNOST	22
4.6. PROSTI ČAS, DRUŽBENOKULTURNE DEJAVNOSTI IN MLADINSKE DEJAVNOSTI	23
4.7. ŠPORT.....	24
4.8. INFORMIRANJE	25
4.9. PARTICIPACIJA.....	26
5. ZAKLJUČEK.....	27

1. UVOD

Na podlagi ugotovljenih potreb ter pobud lokalnega okolja in spodbud s strani nacionalnih organizacij mladinskega sektorja ter služb pristojnih ministrstev, je tudi jeseniška občina sprejela odločitev za bolj sistematični pristop k urejanju mladinskega področja oz. k načrtovanju in izvajanju mladinske politike v lokalnem okolju. Pogoji za to je priprava lokalne strategije za mlade.

V pripravo tega dokumenta smo se poleg Občine Jesenice z dogovorjenimi aktivnostmi vključili tudi Mladinski svet Jesenice (v nadaljevanju MSJ) kot povezovalna organizacija mladinskih organizacij (društev, sekcij, klubov) in Zavod za šport Jesenice – Mladinski center Jesenice (v nadaljevanju MCJ) kot organizacija za aktivno vključevanje neorganizirane mladine ter podpora mladinskim organizacijam in neformalnim interesnim skupinam mladih. Prevzeli smo nalogo priprave t.i. KATALOGA ŽELJA, ki predstavlja nabor potreb, idej in želja mladih v občini Jesenice.

V okviru objave v časopisu Jeseniške novice o začetku aktivnosti za pripravo lokalne strategije za mlade (št. 5., 8.3.2013, prispevek »Strategija za mlade v občini Jesenice«), na Radiu Triglav v oddaji »Beseda mladih« in na spletni strani MCJ (od 26.2.2013 dalje) smo mlade povabili, da se pridružijo delovni skupini, v okviru katere bi aktivno sodelovali pri načrtovanju in izvajanju aktivnosti priprave kataloga želja. Odziva ni bilo, zato je organiziranje in izvajanje vseh v nadaljevanju omenjenih aktivnosti potekalo v okviru MCJ in MSJ s stalno podporo in sodelovanjem vodstva Kluba jeseniških študentov (v nadaljevanju KJŠ).

Enotno informacijo o aktivnostih za pripravo lokalne strategije za mlade in povabilo mladim k izpolnjevanju ankete so po dogovoru z MCJ na svojih spletnih straneh objavile tudi naslednje organizacije: KJŠ, Gimnazija Jesenice, Srednja šola Jesenice, Društvo žarek, Zveza društev prijateljev mladine Jesenice in Občinska knjižnica Jesenice. Mlade smo obveščali tudi osebno, posamezniki pa so se nam pridružili z medvrstniškim informiranjem. Sredi meseca novembra smo mlade še enkrat povabili k aktivnemu sodelovanju preko članka v časopisu Jeseniške novice (št. 20., 22.11.2013, »Mladi kot potencial, ne strošek«).

Mladi (ciljna skupina aktivnosti so bili mladi od 15. do vključno 29. leta starosti) so svoja stališča, želje, predloge oz. pobude lahko izrazili med marcem 2013 in januarjem 2014 na različne načine:

- 30. marca 2012 v okviru regionalnega srečanja »DIALOG MLADIH«,
- 18. oktobra 2012 na okrogli mizi »MLADI V OBČINI JESENICE«,
- med marcem in junijem 2013 s sodelovanjem v anketi oz. raziskavi mnenj, potreb, želja in pobud mladih jeseniške občine,
- od konca maja do konca decembra 2013 preko spletne aplikacije - elektronske knjige želja,
- v maju in juniju 2013 z zapisi v knjige želja na info točkah MCJ na Srednji šoli Jesenice in na Gimnaziji Jesenice,
- od junija 2013 do januarja 2014 z zapisi v knjige želja v lokalih Max bar in Teater bar na Jesenicah,
- od junija 2013 do januarja 2014 v okviru uradnih ur Kluba jeseniških študentov,
- 30. novembra 2013 v okviru lokalnega srečanja »DIALOG MLADIH 2.0: VKLJUČUJEMO!«,
- kakor tudi v osebnih razgovorih s predstavniki MSJ, MCJ in KJŠ.

2. ANALIZA REZULTATOV ANKETE

2.1. O ANKETIRANJU

Da bi strategija za področje mladine temeljila na dejanski situaciji ter dejanskih potrebah. željah in pobudah mladih, smo v ta namen pripravili obsežno anketo. Želeli smo ugotoviti trenutno stanje med mladimi, trenutno vključevanje, zaznavanja problematik, ocene stanj in razlogov zanje, kakor tudi zajeti njihove konkretne predloge - pobude za ukrepe, ki vodijo k želenim spremembam.

Informacijo o pripravi lokalne strategije in hkrati poziv k izpolnjevanju ankete smo objavili preko časopisa Jeseniške novice (št. 5., 8.3.2013, prispevek »Strategija za mlade v občini Jesenice«). Anketiranje smo izvajali med marcem in junijem 2013. Mladim smo se z anketo približali na različne načine: objavili smo jo na spletnih straneh MCJ, spletna verzija ankete je bila izdelana z orodjem 1ka in objavljena na spletnih straneh KJŠ, k izpolnjevanju smo mlade pozvali tudi preko socialnega omrežja Facebook. Pri informiranju mladih preko svojih spletnih strani so nas podprle različne organizacije: Gimnazija Jesenice, Srednja šola Jesenice, Društvo Žarek, Zveza društev prijateljev mladine Jesenice in Občinska knjižnica Jesenice.

Ob podpori vodstva Gimnazije Jesenice in Srednje šole Jesenice je MCJ anketiranje izvajal med dijaki 2., 3. in 4. letnikov, KJŠ pa jo je članom ponudil na svojih uradnih urah. Ankete so bile na voljo tudi na Zavodu za zaposlovanje RS – Uradu za delo Jesenice, v Občinski knjižnici Jesenice, na pomoč pri širjenju ankete med mladimi so nam priskočili tudi na Ljudski univerzi Jesenice, v Društvu Žarek ter posamezni mladi.

Podatke smo statistično obdelali v programih SPSS 17.0 in Microsoft Office Excel. Anketa je vsebovala 69 vprašanj, ki so bila razvrščena v posamezna področja raziskovanja: sistemski podatki, mladinsko organiziranje in prosti čas, zaposlovanje, stanovanjska problematika, mobilnost, izobraževanje, participacija, zdravje in informiranje. Uporabljena so bila vprašanja zaprtega, pol-odprtega in odprtega tipa. To poglavje vključuje predvsem analizo vprašanj zaprtega in pol-odprtega tipa, odgovore na odprta vprašanja pa v večji meri povzemamo v poglavju 4.

2.2. SISTEMSKI PODATKI

V obdelavo smo zajeli le tiste ankete, ki so jih izpolnili mladi iz jeseniške občine in so bili stari od 15 do vključno 29 let. Zanje v nadaljevanju dokumenta uporabljamo izraz »anketirani«.

V raziskavo smo s tem zajeli 203 mlade v starosti od 15 do vključno 29 let ($M = 20,98$; $SD = 4,05$). Moškega spola je bilo 89 anketiranih (43,80%), ženskega spola pa 114 (56,20%). Med zajetimi v raziskavo jih 139 (68,5%) živi na Jesenicah, 64 (31,5%) pa v drugih krajih jeseniške občine.

Med anketiranimi je bilo 99 (48,8%) dijakov, 62 (30,5%) študentov, 26 (12,8%) zaposlenih, 6 (3,0%) samozaposlenih in 8 (3,9%) brezposelnih. Dva anketirana na to vprašanje nista odgovorila.

2.3. MLADINSKO ORGANIZIRANJE IN PROSTI ČAS

Analiza podatkov kaže, da je 58,6% anketiranih vključenih v mladinske organizacije, organizacije za mlade, športne klube, kulturna društva in ostale organizacije.

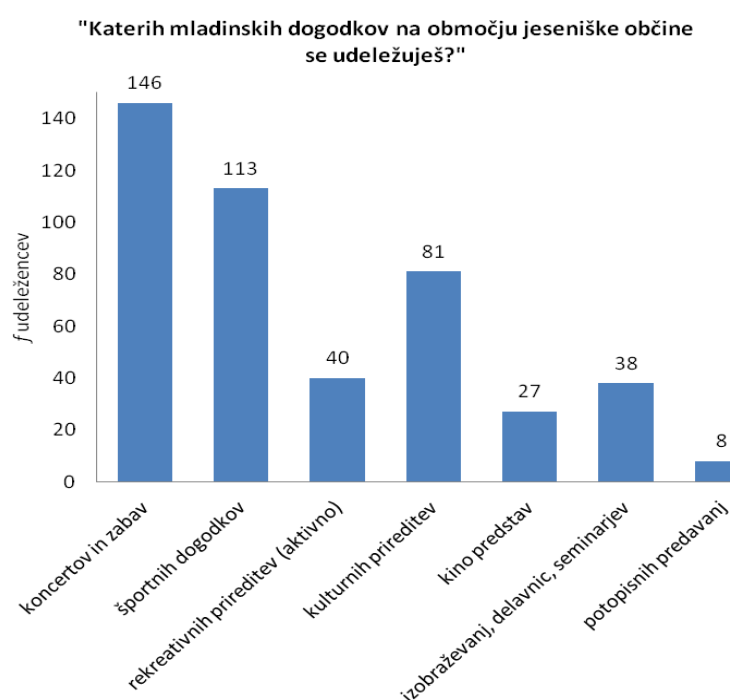
Med organizacije, v katere so vključeni, so udeleženci našli Klub jeseniških študentov, Športno društvo Kranjska Gora, Športno društvo Gorje, Mladinski svet Jesenice, Mladinski center Jesenice (sicer MCJ ni članska organizacija), Telovadno društvo Partizan, Kulturno športno društvo Bošnjakov Biser Jesenice, HD Mladi Jesenice, Planinsko društvo Jesenice, Društvo prostih letalcev Lesce-Bled, Kickbox klub Samuraj, Teniško društvo TOP - TEN Mojstrana, Teniški klub Jesenice, Odbojgarski klub mladi Jesenice, Košarkarski klub Jesenice, Golf klub Bled, Karate klub Slovan, Atletski klub Radovljica, Gledališče Toneta Čufarja Jesenice, Glasbena šola Jesenice, Pihalni orkester Jesenice – Kranjska Gora, Društvo podeželske mladine Zgornjesavske doline, Kinološko društvo Fido, Turistično društvo Golica, folklorne skupine in razna prostovoljska gasilska društva.

Mladi se torej vključujejo v veliko število organizacij. Med anketiranimi jih je največ vključenih v Klub Jeseniških študentov in razna športna društva. Mladi se vključujejo tudi v organizacije izven jeseniške občine.

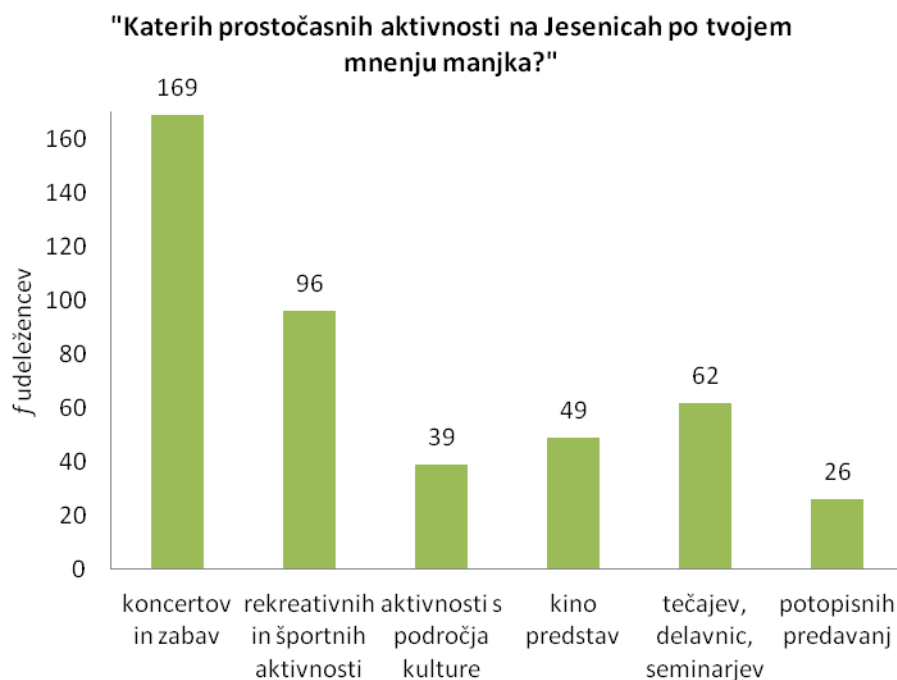
Statistično smo preverili tudi, ali vključenost v razne organizacije vpliva na zaposlitveni status anketiranih. Glede na zaposlitveni status anketiranih je v organizacije vključenih 67% dijakov ali študentov, ki delajo preko študentskega servisa, 57% dijakov ali študentov, ki ne dela in 50% anketiranih, ki so redno zaposleni za določen čas. Povezanost med vključenostjo anketiranih v organizacije in njihovim zaposlitvenim statusom je zelo nizka in ni statistično pomembna ($\lambda = 0,036$).

Nekoliko višji procent mladih, ki so vključeni v organizacije, lahko pripišemo anketnemu postopku, saj se je polovico mladih anketiralo prav v okviru mladinskih organizacij in niso bili vsi naključno izbrani npr. na ulici.

V anketo zajeti mladi se v največji meri udeležujejo koncertov in zabav, katerim sledijo športni dogodki, kulturne prireditve, rekreativne prireditve z udeležbo in izobraževalne aktivnosti. Najmanj jih obiskuje kino predstave in potopisna predavanja.

Slika 1. Mladinski dogodki na območju jeseniške občine, ki se jih anketirani udeležujejo.

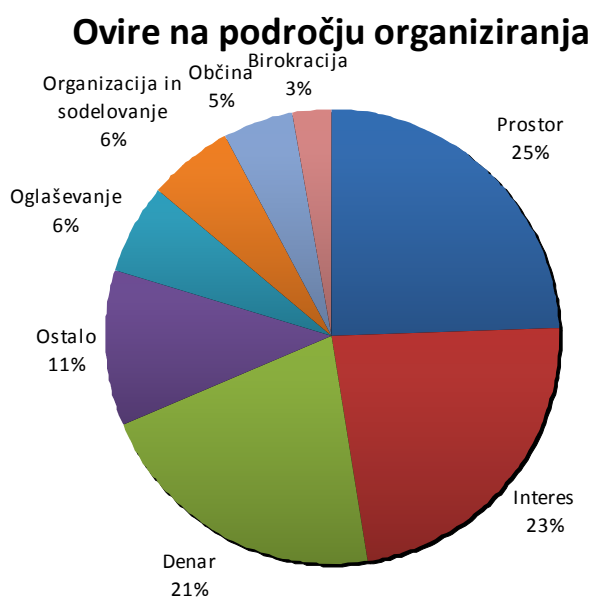

Slika 2. Prostčasne aktivnosti na Jesenicah, ki jih po mnenju anketiranih manjka.

Največ anketiranih si na območju Jesenic želi več koncertov in zabav ter rekreativnih in športnih aktivnosti. Manj anketiranih si želi več tečajev, delavnic in seminarjev, kino predstav, potopisnih predavanj in aktivnosti s področja kulture.

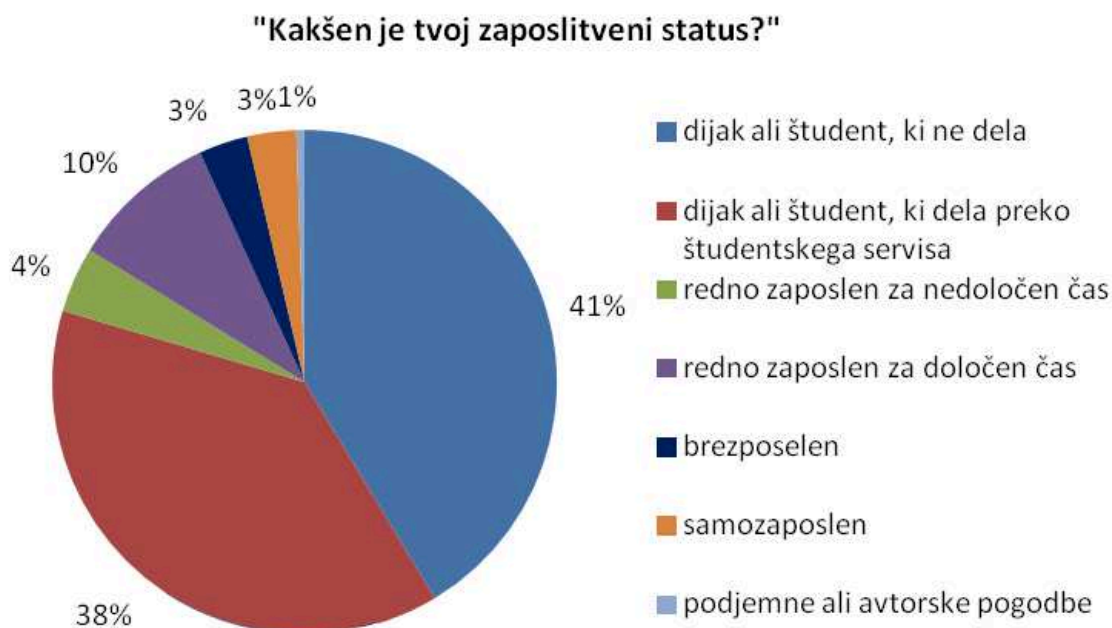
Anketirani si torej želijo več aktivnosti, ki jih tudi najpogosteje obiskujejo – to so predvsem koncerti in zabavi ter rekreativne in športne aktivnosti.

V veliki večini se mladi ne prepoznavao kot organizatorji projektov in dogodkov, temveč zgolj kot pasivni udeleženci. Spodnji graf prikazuje povzetek odgovorov mladih na odprto vprašanje o ovirah na področju organiziranja.

Slika 3. Kje mladi vidijo ovire na področju organiziranja dogodkov.

2.4. ZAPOSLOVANJE

Slika 4. Zaposlitveni status anketiranih.

Največ anketiranih je dijakov ali študentov, ki ne delajo. Sledijo jim dijaki in študenti, ki delajo preko študentskega servisa. Ostali so redno zaposleni za določen čas, redno zaposleni za nedoločen čas, brezposelni in samozaposleni. Najmanj anketiranih dela preko podjemne ali avtorske pogodbe.

V primerjavi s podatki na državni ravni je delež anketiranih na področju Občine Jesenice, ki so dijaki ali študenti (78,9%) višji, kot na področju celotne države (58,9%). Delež mladih v Občini Jesenice, ki so zaposleni (16,6%) je v primerjavi z mladimi v Sloveniji (33,5%) nižji. Nižji je tudi odstotek brezposelnih mladih (3,9%), v primerjavi s podatki za Slovenijo (7,1%). Delež mladih v Občini Jesenice, ki so samozaposleni, je enak kot v Sloveniji (3%), delež redno zaposlenih za določen čas je nižji (10,0%) kot v Sloveniji (14,1%), prav tako je nižji delež redno zaposlenih za nedoločen čas (4,0% na Jesenicah proti 16,3% v Sloveniji). V Občini Jesenice je večji delež dijakov in študentov, ki delajo preko študentskega servisa (38,0%), v primerjavi z deležem v Sloveniji (11,5%).

Tako kot pri vprašanju vključenosti v organizacije, lahko tudi tu odstopanja od državne ravni delno pripišemo anketnemu postopku, v katerem je bil zajet relativno majhen delež tistih, ki niso srednješolci ali študenti. Količina anket, ki smo jih pridobili s strani Ljudske univerze in Zavoda za zaposlovanje, je nizka v primerjavi s količino anket, pridobljenih s strani Mladinskega centra Jesenice in Kluba jeseniških študentov. Na splošno pa smo težko dostopali do mladih, ki so že zaposleni.

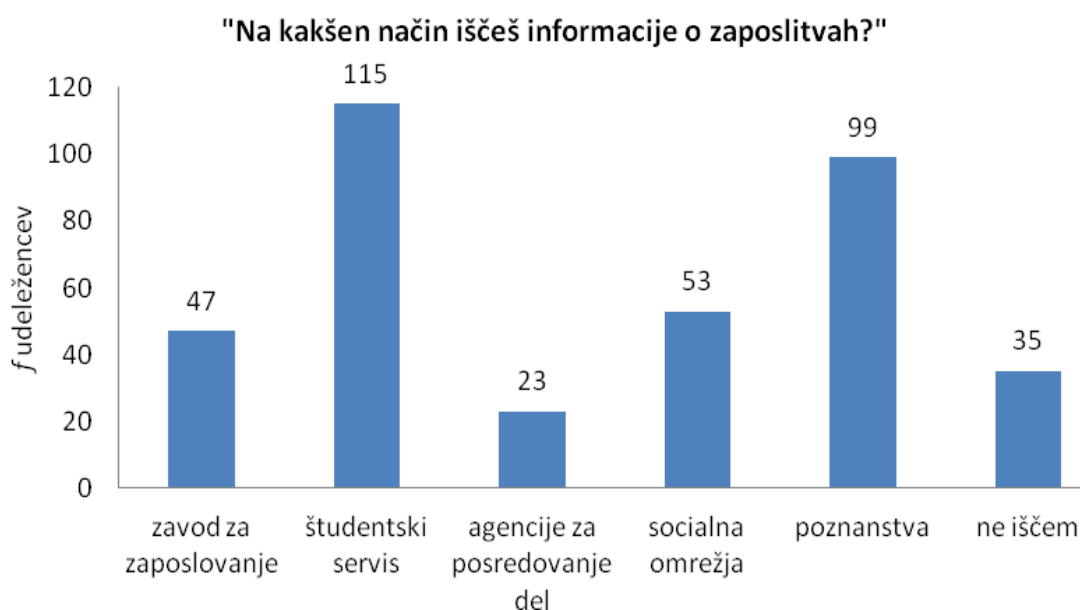
Več kot polovica anketiranih (65,5%) pozna veščine pisanja CV za potrebe iskanja zaposlitve. Največ anketiranih zanima zaposlitev, ki je ustrezna njihovi izobrazbi (48,8%), 7,4% bi sprejelo zaposlitev, kjer se zahteva nižja stopnja izobrazbe, 36,9% anketiranih pa bi sprejelo kakršnokoli delo.

35,5% anketiranih si želi najti zaposlitev na območju občine Jesenice, 18,2% anketiranih si tega ne želi, 39,9% anketiranim je vseeno. Večina anketiranih (84,8%) bi se zaradi možnosti zaposlitve drugje (sosednje občine, druge regije in tujina) izselila iz občine Jesenice. Izven Jesenic vidijo predvsem možnosti za boljšo službo, ugodnejše bivalne in delovne pogoje, višji zaslužek in več aktivnosti, ki jih ponujajo druga mesta. Ostali (8,4%) na selitev ne bi pristali, saj so navezani na svoj domači kraj in družino, in so se zaradi kratkih medkrajevnih razdalj v Sloveniji pripravljene voziti na delo tudi v bolj oddaljene kraje. Zaradi boljše možnosti zaposlitve bi se iz občine Jesenice izselilo 85,4% dijakov, 94,7% študentov in 95,6% zaposlenih anketirancev.

Anketirani so v zanimanju za podjetništvo razdeljeni - 47,8% anketiranih podjetništvo ne zanima. Ostali (46,3%) se med drugim zanimajo za ustanovitev podjetja na področju ekonomije, kulture, organizacije zabav, prireditev in izletov, prava, gostinstva, ekologije, strojništva ter glasbe in glasbil. 41,9% anketiranih meni, da jeseniška občina ni podjetništvu prijazno okolje, 9,9% jih meni nasprotno, 42,4% anketiranih pa je neodločenih.

Večina anketiranih ne pozna niti spodbud za pospeševanje podjetništva, ki jih izvaja občina Jesenice (82,8%), niti storitev Razvojne agencije zgornje gorenjske (RAGOR), ki ponuja pomoč pri samozaposlovanju (77,8%). Od tistih anketiranih, ki so na vprašanje odgovorili, jih večina meni, da nima dovolj informacij o zaposlovanju v jeseniški občini (87,0%).

Sklepamo lahko, da so mladi o podjetniških spodbudah premalo obveščeni, kar pomeni, da je potrebno poiskati druge komunikacijske kanale. Ali so spodbude dobro zastavljene ali ne, ne moremo sklepati, saj je očitno prvi problem slaba informiranost, a po principu »dobro blago se samo hvali« lahko domnevamo, da obstoječi ukrepi preprosto niso dovolj odmevni.

Slika 5. Prikaz števila anketiranih po posameznih načinih iskanja informacij o zaposlitvi.

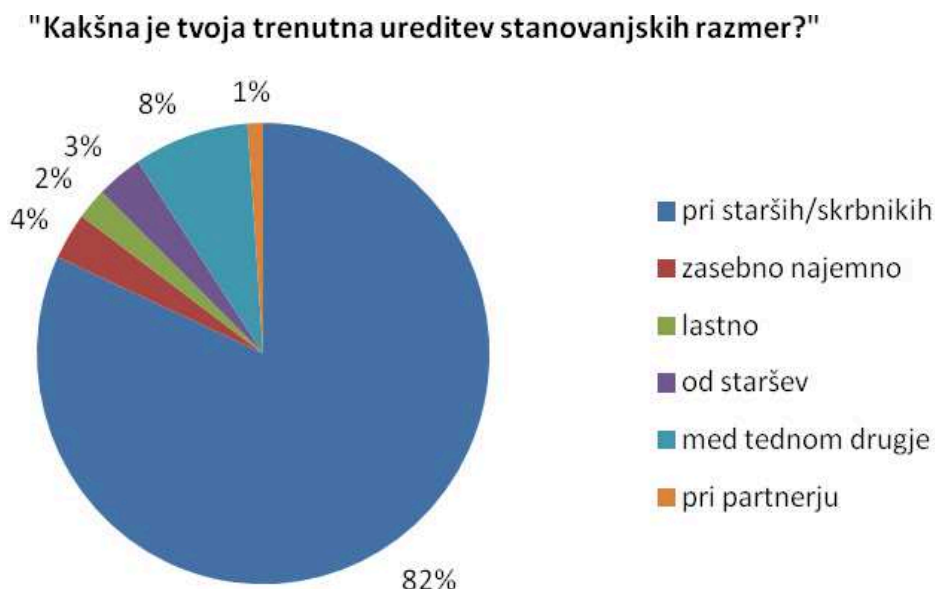
Slika 5 kaže, da največ anketiranih informacije o zaposlitvi išče preko študentskega servisa, preko poznanstev, socialnih omrežij in zavoda za zaposlovanje. Najmanj anketiranih informacije o zaposlitvah išče preko agencij za posredovanje del, 35 anketiranih pa informacij ne išče.

Anketirani so izrazili visoko podporo ukrepom, predlaganih v anketi, ki bi na občinski ravni pomagali lajšati zaposlovanje mladih v občini in jim nudili pomoč pri iskanju dela in zaposlitve. Največ (153) jih je podprlo predlog za omogočeno pripravništvo oziroma pridobivanje praktičnih delovnih izkušenj za mlade. Drugi najbolj zaželen predlagani ukrep je uveljavitev kadrovske štipendijske sheme za jeseniško občino (112), tretji po vrsti je bil podprt ukrep nagrajevanja podjetnikov za zaposlovanja mladih (90), najmanj, a vseeno visoko podprt, pa je bil predlog dostopnega seznama gospodarskih subjektov v jeseniški občini in njihovi dejavnosti (78).

2.5. STANOVANJSKA PROBLEMATIKA

Večina anketiranih živi pri svojih starših ali skrbnikih, sledi jim delež mladih, ki med tednom živijo drugje, še manj jih živi v zasebnem najemnem stanovanju ali stanovanju ali hiši staršev brez njihove prisotnosti. Najmanj anketiranih živi v lastnem stanovanju ali hiši ter pri partnerju oziroma partnerki.

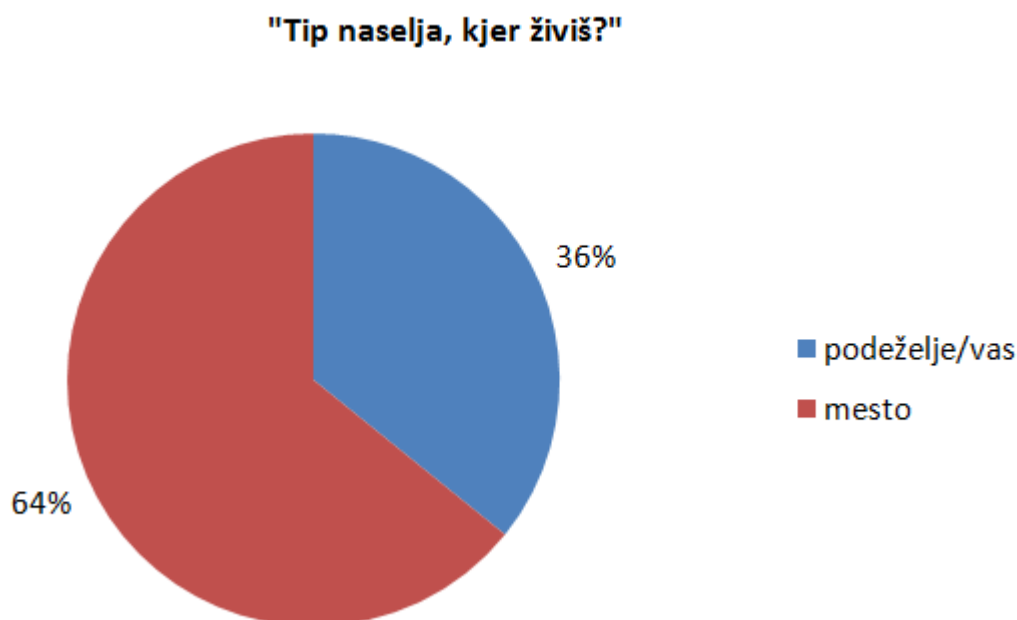
S svojim trenutnim bivanjskim statusom je 73,1% anketiranih zadovoljnih in 26,9% nezadovoljnih. Samostojne ureditve svojega stanovanjskega vprašanja si želi 67,4% anketiranih. Ukrepe na državni in občinski ravni, ki mladim pomagajo pri urejanju stanovanjske problematike, pozna le 14,4% anketiranih. Tu se spet srečamo s problemom informiranosti, kar spet pomeni, da ukrepi v veljavi niso dovolj odmevni.

Slika 6. Prikaz trenutne ureditve stanovanjskih razmer anketiranih.

2.6. MOBILNOST

Iz Slike 7 je razvidno, da več anketiranih živi v mestu, kot na podeželju oziroma vasi. V primerjavi s podatki na državni ravni, kjer v mestih živi 33,1% mladih, na podeželju pa 66,9% prebivalstva, je v Jeseniški občini delež mestnega prebivalstva višji.

Slika 7. Prikaz deleža anketiranih glede na tip naselja, kjer živijo.

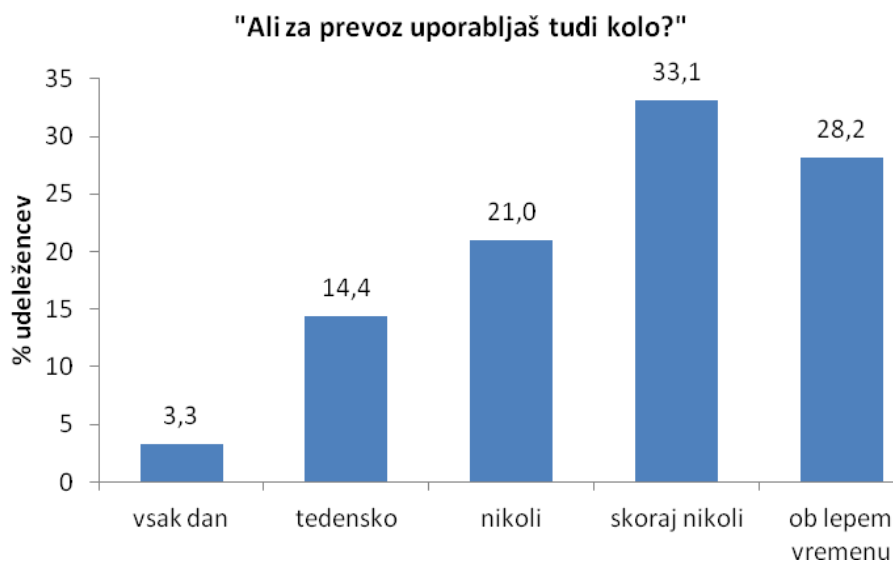
Za prevoz na delo, v šolo ali na prostočasne aktivnosti 33,5% anketiranih uporablja osebni avtomobil, 39,1% se jih na pot odpravi peš, 23,2% pa z javnim prevozom. Le 1% za ta namen uporablja kolo.

Anketirani javni prevoz najpogosteje uporabljajo za prevoz v šolo ali službo (50,9%), za obisk prostočasnih aktivnosti (17,7%), v neugodnih prometnih razmerah in v vinjenem stanju (3,5%) anketiranih, kar 27,4% anketiranih pa nikoli ne uporablja javnega prevoza.

Z javnim prevozom na območju občine Jesenice v času začetka in konca šole ali službe je zadovoljnih 56,7% anketiranih. V času popoldanskih aktivnosti pa jih je z javnim prevozom zadovoljnih 64,2%.

Kar 46,7% anketiranih meni, da je cena javnega prevoza glede na njihove finančne zmožnosti nesprejemljiva.

V oceni stanja prometne infrastrukture v občini Jesenice si anketirani niso enotni, saj jih 47,5% meni, da je za infrastrukturo dobro poskrbljeno, 52,5% pa meni nasprotno.

Slika 8. Prikaz pogostosti uporabe kolesa kot prevoznega sredstva med anketiranimi.

Iz Slike 8 je razvidno, da uporaba kolesa kot prevoznega sredstva med anketiranimi ni pogosta. Več kot polovica namreč kolesa ne uporablja nikoli ali skoraj nikoli. Pri ocenjevanju kolesarske infrastrukture 56,4% anketiranih meni, da ta ni dobro urejena.

Da bi izboljšali mobilnost v občini Jesenice, 51,2% anketiranih podpira predlog ureditve kolesarskih stez, 40,3% podpira predlog ustanovitve izposojevalnice koles, 54,1% predlog organizacije prevoza ob večjih prireditvah, 19,3% anketiranih pa podpira predlog razširitve avtobusnih linij (predlagajo več povezav med Jesenicami in Ljubljano ter Bledom v kasnejših urah, povezava s Planino pod Golico med vikendi). Predlagajo tudi pocenitev kart za javni prevoz in uvedbo sistema 90 - minutne veljavnosti ene vožnje, kar bi prebivalcem omogočalo več prestopanj med linijami za ceno ene vožnje.

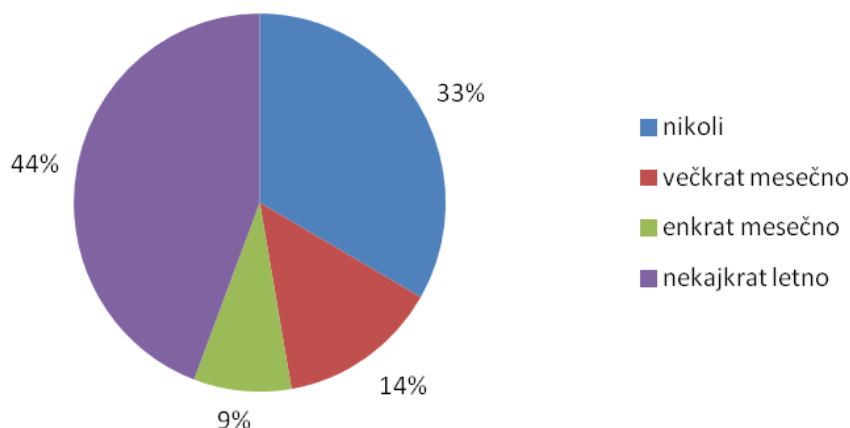
2.7. IZOBRAŽEVANJE

Med anketiranimi je zanimanje za poklicno izobraževanje dokaj nizko, saj se jih 43,9% v nobenem primeru ne bi odločilo za poklicno izobraževanje, 34,8% bi se za poklicno izobraževanje odločilo, če bi bila lokacija šolanja na Jesenicah, 17,1% pa če bi bilo možno pridobiti štipendijo. Več kot polovica anketiranih (58%) bi se za študij na Jesenicah odločila, če bi bilo na voljo več visokošolskih izobraževalnih programov.

Večina anketiranih (60,3%) pozna možnosti štipendiranja oziroma dodeljevanja sredstev za izobraževanje, ki jih ponujata država in občina. Možnosti dodeljevanja sredstev za izobraževanje med anketiranimi pozna večji delež dijakov (63,5%), kot študentov (59,6%).

Iz Slike 9 (naslednja stran) je razvidno, da velika večina anketiranih dejavnosti neformalnega izobraževanja obiskuje le nekajkrat na leto ali nikoli.

"Kako pogosto se izven šole oz. študija udeležuješ možnosti za dodatno pridobivanje znanj, veščin in spretnosti?"

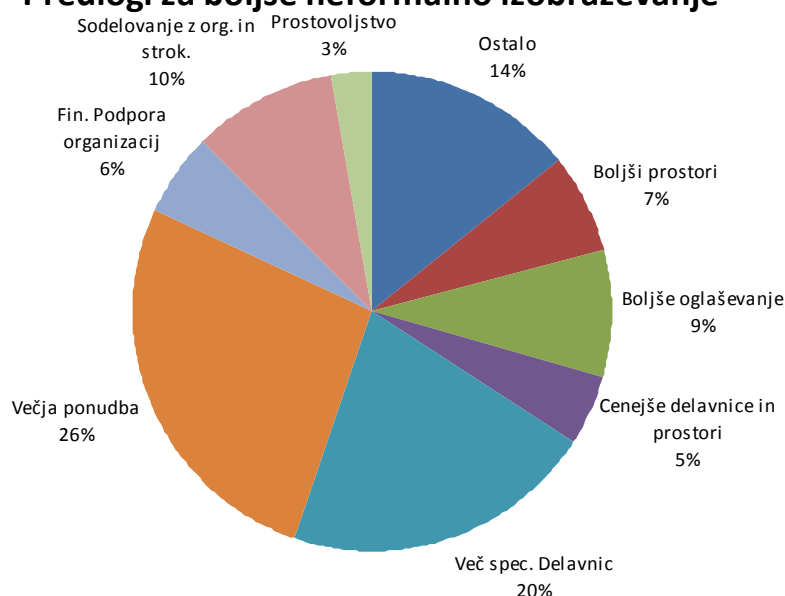
Slika 9. Prikaz pogostosti obiskovanja neformalnega izobraževanja med anketiranimi.

Kar 37,6% anketiranih meni, da nima dovolj informacij o možnostih za neformalno izobraževanje v občini Jesenice, 31,2% ocenjuje, da je teh možnosti premalo, 20,2% da so možnosti za neformalno izobraževanje premalo raznolike, 11% pa jih meni, da je možnosti za neformalno izobraževanje v občini Jesenice dovolj.

64,9% anketiranih pozna pomen izraza »neformalno izobraževanje«. Korelacija med poznavanjem pomena izraza »neformalno izobraževanje« in vključenostjo anketiranca v organizacije ni statistično pomembna ($\chi^2(1) = 1,563$; $p = 0,211$).

Velika večina anketiranih (81,1%) meni, da znanja, veščine in spretnosti, pridobljene izven rednega šolanja in študija (neformalno izobraževanje), pripomorejo pri zaposljivosti mladih.

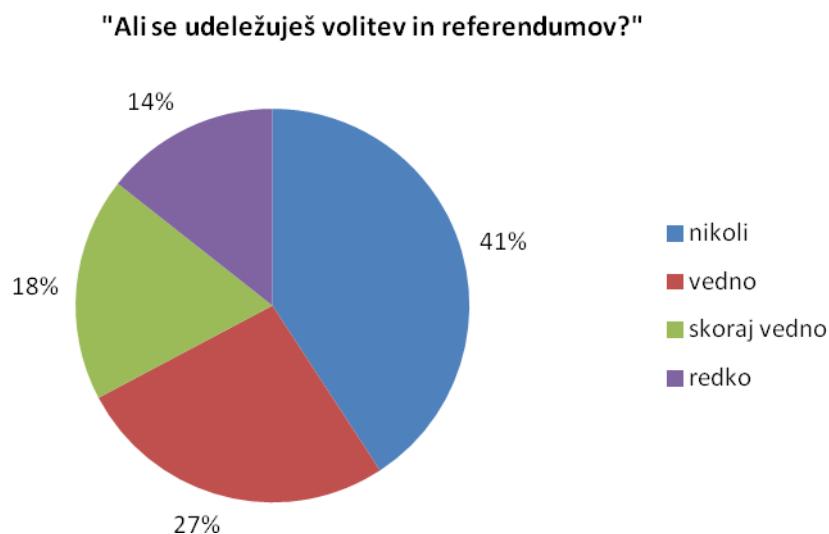
Predlogi za boljše neformalno izobraževanje

Slika 10. Predlogi mladih za izboljšanje ponudbe in dostopnosti neformalnega izobraževanja v jeseniški občini

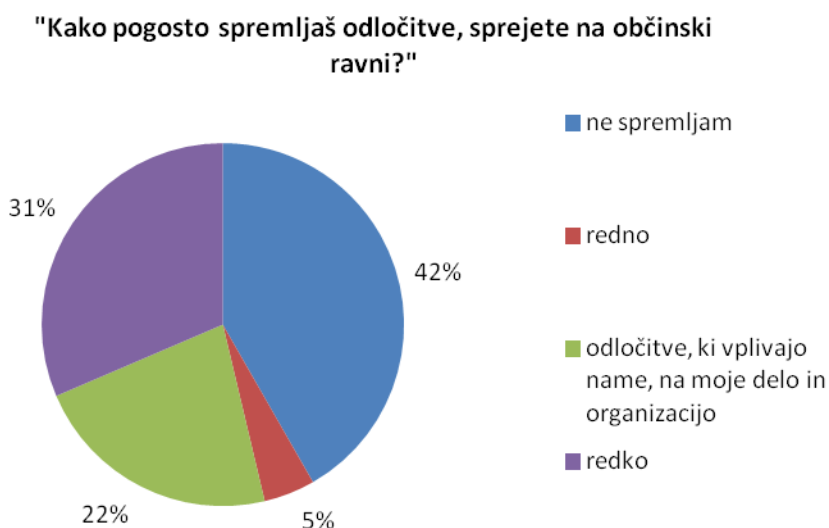
2.8. PARTICIPACIJA

Delež anketiranih, ki se nikoli ali redko udeležujejo volitev in referendumov, je večji (skupno 55%) od tistih, ki se le teh udeležijo vedno ali skoraj vedno (skupno 45%).

Slika 11. Prikaz pogostosti udeležbe volitev in referendumov anketiranih.

Kar 90,8% anketiranih ne spremlja sej občinskega sveta občine Jesenice.

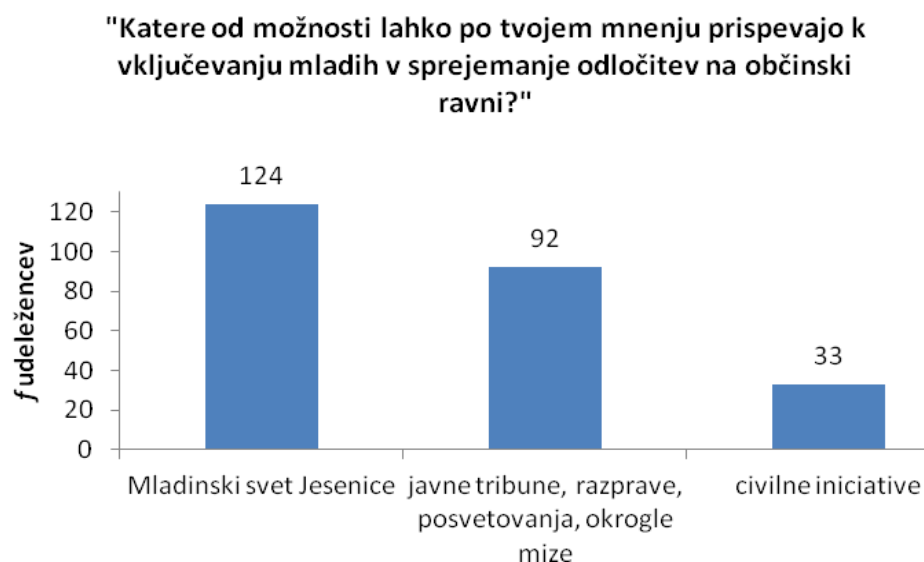
Slika 12. Prikaz pogostosti spremljanja odločitev na občinski ravni.

Iz Slike 12 je razvidno, da je spremljanje odločitev na občinski ravni podobno kot tistih na državni ravni, torej nizko. Velika večina anketiranih odločitev ne spremlja ali jih spremlja le redko. Kar 81,7% anketiranih pa je mnenja, da jih odločitve, sprejete na občinski ravni, ne zadevajo.

Glede vprašanja, ali si želijo biti bolj vključeni v sprejemanje odločitev občinske politike, je 44,6% anketiranih odgovorilo z »ne«, 55,4% pa si želi večje vključenosti.

Glede možnosti za vključevanje mladih v sprejemanje odločitev na občinski ravni največ anketiranih (49,7%) možnosti ne pozna, 36,6% jih meni, da je možnosti premalo, 10,3% da jih sploh ni, 3,4% anketiranih pa meni, da je možnosti za vključevanje mladih v sprejemanje odločitev na občinski ravni dovolj.

Kar 75,1% anketiranih ne pozna vloge mladinskih svetov lokalne skupnosti.

Slika 13. Mnenje anketiranih o možnostih vključevanja mladih v sprejemanje odločitev na občinski ravni.

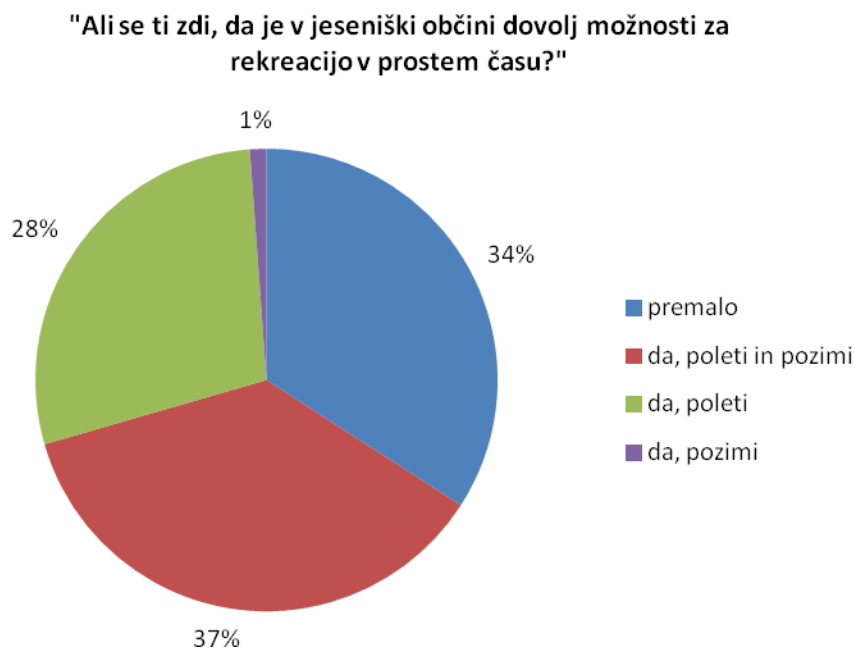
Iz Slike 13 je razvidno, da (kljub nepoznavanju vloge mladinskega sveta lokalne skupnosti) največ anketiranih meni, da k vključevanju mladih v sprejemanje odločitev na občinski ravni lahko največ prispeva Mladinski svet Jesenice, kot drugo možnost vidijo javne tribune, razprave, posvete in okrogle mize, najmanj anketiranih pa kot to možnost prepoznava civilne iniciative.

Največ anketiranih (66,1%) se občasno vključuje v javno življenje v jeseniški občini (npr. različne prireditve, akcije, zbori, javne razprave), 22,4% se vključuje pogosto, 11,5% anketiranih pa nikoli.

Največji delež anketiranih (56,3%) meni, da je v jeseniški občini na voljo premalo možnosti za aktivno vključevanje (sodelovanje) mladih v zgoraj omenjena dogajanja s področja javnega življenja, 23% anketiranih meni, da jih je dovolj, 20,1% pa da možnosti ni.

2.9. ZDRAVJE

Največ anketiranih je mnenja, da je možnosti za rekreacijo v jeseniški občini dovolj, sledi delež anketiranih, ki menijo, da je možnosti premalo, nekaj manj jih meni, da so možnosti za rekreacijo dostopne le poleti, najmanj pa jih meni, da so možnosti za rekreacijo omogočene le v zimskem času (Slika 14).

Slika 14. Mnenje anketiranih o možnostih za rekreacijo na področju jeseniške občine.

Večina anketiranih (61,7%) si želi več možnosti za rekreacijo v prostem času. Želijo si več možnosti za plavanje, fitnes v dvorani in na prostem, kolesarjenje, tek, rolanje, odbojko, ples, markiranih pohodniških poti in rednega obratovanja smučišča Španov vrh pozimi.

Na vprašanje, ali si želijo več preventivnih programov na področju zdravja, je 68,3% anketiranih odgovorila z »ne«. Ostali si želijo več preventivnih programov s področja duševnega zdravja, več neformalnih znanj o osebah s posebnimi potrebami, o prehrani, drogah, nalezljivih boleznih, želijo si več športnih projektov, preventivnih pregledov za odkrivanje spolnih bolezni in raka.

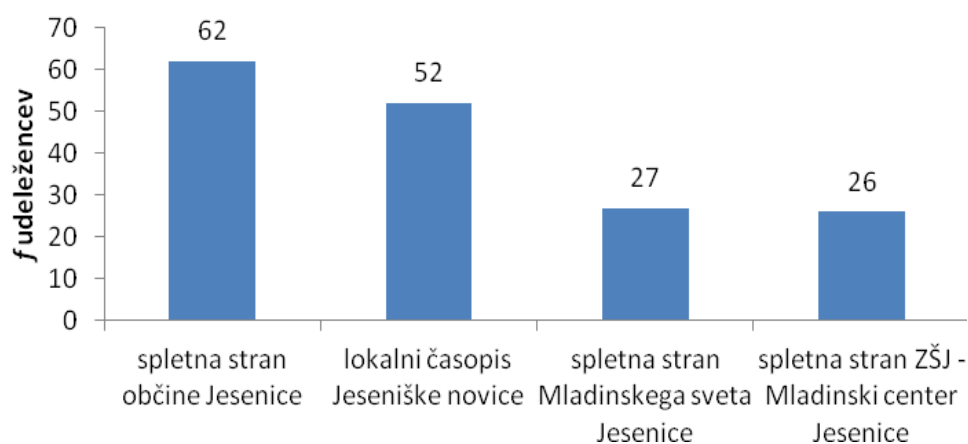
2.10. INFORMIRANJE

Zaskrbljujoče je, da večina anketiranih (63,9%) meni, da informacije o možnostih zaposlovanja, izobraževanja, stanovanj, mobilnosti, pritoževanja, prostovoljnega udeleževanja, vključevanja v procese odločanja in podobno, mladim niso dovolj dostopne.

Velika večina anketiranih (89,9%) ne pozna spodbud občine, ki mladim zagotavljajo ureditev stanovanjskega vprašanja.

Slika 15 kaže, da največ anketiranih pričakuje, da bi bile informacije o zaposlovanju, izobraževanju, stanovanjih, mobilnosti mladih in participaciji objavljene na spletni strani občine Jesenice, malo manj jih te informacije pričakuje preko lokalnega časopisa Jeseniške novice, najmanj pa na spletnih straneh MSJ in MCJ.

"Kje bi po tvojem mnenju moral/-a dobiti informacije o zaposlovanju, izobraževanju, stanovanjih, mobilnosti in participaciji v jeseniški občini?"

Slika 15. Podpora anketiranih različnim predlogom za pridobivanje informacij z različnih področij življenja mladih v občini Jesenice.

Spodbuden je podatek, da se večji del anketiranih (67,6%) zanima za mladinsko dogajanje v jeseniški občini, več kot polovica (54,7%) pa jih tudi spremlja informacije o tem dogajanju.

3. PREGLED MNENJ IN POBUD MLADIH, ZBRANIH PREKO DRUGIH AKTIVNOSTI

3.1. Regionalno srečanje »DIALOG MLADIH« 2012

30. marca 2012 je MCJ kot regijski koordinator v sodelovanju z Mladinskim svetom Slovenije in Mladinsko mrežo MaMa organiziral regionalno srečanje »DIALOG MLADIH«. Pri obveščanju in napotitvi mladih na srečanje je sodeloval tudi Zavod RS za Zaposlovanje – območna služba Kranj. Srečanja se je udeležilo 44 mladih (med njimi več kot polovica iskalcev zaposlitve) od 15. do vključno 29. leta starosti tako z jeseniške občine kot drugih občin Gorenjske. Namen dogodka pa je bil oblikovanje predlogov ukrepov za reševanje in izboljšanje področja aktivne udeležbe mladih v družbi in zaposljivosti mladih.

V dopoldanskem delu so mladi spoznavali pomen neformalnega izobraževanja, e-storitve Zavoda RS za zaposlovanje ter pridobili informacije o strukturiranem dialogu – instrumentu sodelovanja mladih pri oblikovanju ukrepov na lokalnem nivoju. V popoldanskem delu so mladi po skupinah oblikovali predloge za boljšo participacijo in zaposljivost mladih.

Tako so v sklepnem delu srečanja odločevalcem predstavili predloge s področja šolanja in zaposlovanja in sicer: zagotoviti plačano pripravništvo po zaključku šolanja, zagotoviti subvencije za podjetja, ki zaposlijo mlade in promocija kadrovskih štipendij za mlade. Poleg teh pa so mladi jeseniške občine izpostavili še dva ukrepa, ki se navezujeta na lokalno mladinsko politiko, in sicer zagotoviti primerne več-funkcionalne prostore za mladinsko delovanje na Jesenicah ter pristopiti k izgradnji mladinskega hotela - hostla na Jesenicah.

3.2. Okrogla miza »MLADI V OBČINI JESENICE« 2012

V mesecu oktobru 2012 je Občina Jesenice v sodelovanju z MSJ izvedla okroglo mizo »MLADI V OBČINI JESENICE«. Gosta okrogle mize sta bila tudi predstavnik Mladinskega sveta Ajdovščina, ki sta predstavila analizo potreb in želja mladih v občini Ajdovščina in predlog lokalne strategije za mlade v občini Ajdovščina, ki je bil takrat tik pred potrditvijo (in kasneje tudi sprejet). Gosta sta glede na različna vprašanja zbranim svetovala tudi glede možnosti vzpostavljanja boljšega dialoga na relaciji mladi in lokalni odločevalci.

Mladi so izpostavili, da je eden izmed pglavitnih problemov komunikacija med mladimi in občino, predstavnik MSJ pa je opozoril tudi na soočanje z ostalimi številnimi problemi, kot so težavna birokracija, pomanjkanje primernih prostorov za mladinske dejavnosti in premalo vlaganj v izobraževanje mladih.

Kot glavni sklep okrogle mize je bil izpostavljen cilj izboljšati komunikacijo med mladimi in občino, s čimer se postavi tudi temelji za oblikovanje lokalne strategije za mlade.

3.3. Lokalno srečanje »DIALOG MLADIH 2.0: VKLJUČUJEMO!«, 2013

30. novembra 2013 je MCJ kot lokalni koordinator v sodelovanju z MSJ ter ob podpori KJŠ in Občine Jesenice organiziral lokalno srečanje »DIALOG MLADIH 2.0: VKLJUČUJEMO!«, kot del nacionalnega projekta Mladinskega sveta Slovenije in Mladinske Mreže MaMa. Ključna tema je bilo vprašanje, kaj je treba storiti za izboljšanje področja aktivne udeležbe mladih v družbi in zaposljivosti mladih v lokalnih skupnostih. Pri širokem obveščanju mladih smo srečanje izpostavili kot edinstveno priložnost, da mladi povedo svoje potrebe in podajo pobude ukrepov za izboljšanje stanja na vseh področjih, ki vplivajo na življenje mladih v lokalni skupnosti.

Srečanja se je udeležilo 33 mladih. Od tega jih je slabo polovico na srečanje napotil Zavod RS za zaposlovanje z območja UE Jesenice, ostali pa so bili najaktivnejši člani KJŠ, dva predstavnika vodstva MSJ, nekaj aktivnih mladih v okviru programov MCJ in le peščica ostalih vabljenih. Zelene številčnejši obisk je nadomestilo izredno zavzeto in kvalitetno delo udeležencev in predstavnic Mladinskega sveta Slovenije. Skozi celodnevne aktivnosti, analizo obstoječega stanja in »brainstorminga« možnih izboljšav so se mladi osredotočili na štiri področja.

V okviru **mladinskega organiziranja** so poudarili obstoječe prednosti in sicer zakonsko in formalno podprtost mladinskega organiziranja, delovanje in vse boljše povezovanje med trenutno ključnimi organizacijami mladinskega sektorja (MSJ, MCJ, KJŠ), krepitev prostovoljstva mladih ter prepoznavanje mladinske problematike s strani občine. Kot slabosti so opozorili na neprimerne prostore za mladinske dejavnosti, premalo finančnih sredstev za večje mladinske projekte, pomanjkanje podmladkov v organizacijah in neobstoječ stalni komunikacijski kanal mladi – občina. Kot priložnosti za izboljšanje stanja oz. možne ukrepe pa so prepoznali skupne mladinske prostore na primerni lokaciji, povezovanje mladinskih organizacij, hostel in razvijanje mladinskega turizma, povezovanje s šolami in zgodnje vpeljevanje mladih k sodelovanju v mladinskih organizacijah.

V okviru **politike zaposlovanja** so kot prednosti navedli predvsem motiviranost, želje, pripravljenost in znanje mladih samih. Kot slabosti so prepoznali nezmožnost pridobivanja delovnih izkušenj in prostovoljno delo brez pokrivanja stroškov le tega, kot nevarnosti za slabšanje položaja pa navedli beg možganov, nestimulativno delovno okolje, izkoriščanje mladih na osnovi nezadostnih delovnih izkušenj, pristanek mladih na delo »pod ceno«, samo-podcenjevanje mladih, problematika delovne dobe... Kot priložnosti za izboljšanje stanja na področju zaposlovanja mladih so predlagali kadrovske štipendiranje in opozorili na potrebo po bolj učinkovitem črpanju evropskih sredstev.

V okviru **stanovanjske problematike** so mladi opozorili na propadanje nedokončanih stanovanjskih gradenj, odklanjanje mladih najemnikov z otroci s strani najemodajalcev, nezaposlenost mladih in posledično nezmožnost ekonomske osamosvojitve, neustrezno stanovanjsko zakonodajo... Priložnosti za izboljšanje stanja vidijo v stanovanjskih kooperativah ter prenosu dobrih praks iz drugih držav, ugodnejših kreditih za mlade, v stanovanjih, ki bi jih za svoje zaposlene kupila podjetja...

V okviru **participacije mladih** so se mladi osredotočili bolj na področje prostovoljstva in aktivnega državljanstva kot na participacijo mladih v demokratičnih procesih. Skladno s tem so kot ovire prepoznali apatičnost in zaprtost oz ne vključevanje v družbo, nevarnost izkoriščanja prostovoljstva v privatne oz osebne interese, nefleksibilnost, birokracijo, enosmerno komunikacijo... Kot prednosti so izpostavili multikulturalnost, iniciative, pripravljenost povezovanja, kot priložnosti pa obujanje oz posodabljanje tradicionalnih dogodkov.

Mladi so v sklepnem delu srečanja, katerega se je udeležilo 10 odločevalcev (med njimi 8 predstavnikov lokalnih odločevalcev Občine Jesenice in občinskega sveta), predstavili konkretne ukrepe in sicer:

- na področju mladinskega organiziranja v lokalni skupnosti: ukrep, ki bo zagotovil ustreznejše mladinske prostore in ustrezno pripadajočo infrastrukturo za delovanje organizacij mladinskega sektorja ter razvoj mladinskega dela, kakor tudi hostel, ki bi tako mladinskemu sektorju kot ostalim organizacijam v jeseniški občini omogočal razvoj različnih sodelovanj (medobčinski oz regijski, nacionalni in mednarodni nivo);
- na področju participacije mladih: ukrep vzpostavitve javnega spletnega komunikacijskega kanala, preko katerega bi mladi občini sporočali svoja vprašanja, predloge oz pobude, na strani občine pa bi pooblaščenim zaposlenim prejeta formaliziral v ustrezno obliko za nadaljnjo obravnavo (npr. v okviru občinskih služb, na občinskih svetih), kakor tudi poskrbel za povratne informacije mladim;
- na področju izobraževanja (neformalnega): ukrep Tržnica znanja, na kateri bi se na enem mestu predstavila različna podjetja, organizacije in institucije, kar bi mladim omogočilo večji vpogled v različne politike zaposlovanja, povezovanje z morebitnimi zaposlovalci in preizkus lastne zaposljivosti;
- na področju zaposlitvene problematike: ukrep mentorstva zaposlenih, ki se bodo upokojili, mladim, ki bi jih po njihovem odhodu nadomestili (prenos znanja, pridobivanje delovnih izkušenj).

3.4. Knjige želja

Mladi so lahko od konca maja 2013 do konca decembra 2013 svoje pobude sporočali preko elektronske knjige želja - spletne aplikacije, ki je bila objavljena na spletni strani MCJ. Svoje želje in pobude so mladi lahko zapisali v knjige želja na info točkah MCJ na Srednji šoli Jesenice in na Gimnaziji Jesenice (maj in junij 2013) ter v lokalih Max bar in Teater bar na Jesenicah (od konca junija 2013 do januarja 2014).

Med zapisi so se največkrat pojavile naslednje želje oz predlogi:

- študentske sobe,
- večji prostori za neformalno druženje mladih oz skupna streha za vse organizacije mladinskega sektorja,
- hostel, ureditev železniške postaje, boljše ceste na Jesenicah,
- več športnih aktivnosti, še sploh ob vikendih,
- letni kino,
- kolesarska steza, steza za roljanje, novo letno kopališče, pokrito kopališče, obnova rekreacijskega centra Kres,
- možnosti za nočno zabavo, kulturni dogodki, rock koncerti...

4. KATALOG ŽELJA

Katalog želja na urejen način povezuje mnenja in pobude mladih občank in občanov občine Jesenice, ki smo jih zbirali na vse do sedaj omenjene načine. V okviru kataloga želja so vključena tudi mnenja in pobude mladih na odprta vprašanja ankete, ki v analizi ankete (poglavje 2) niso bila zajeta.

Vse zapisane pobude mladih seveda niso v pristojnosti Občine Jesenice, vseeno pa mladi pričakujejo, da se bo na teh področjih kaj spremenilo na bolje, mogoče ravno zaradi posredovanja oz. aktivnosti Občine Jesenice.

4.1. IZOBRAŽEVANJE

- **več brezplačnih programov neformalnega izobraževanja** (tečaji s področja računalništva in grafičnega oblikovanja, tečaje tujih jezikov, športni tečaji, uporabnih veščin, brezplačni tečaji slovenskega jezika za tujce...) Iz rezultatov ankete je razvidno, da si mladi želijo več raznovrstnih brezplačnih tečajev. Razni izvajalci brezplačnih tečajev bi verjetno lahko dodali, da obstaja že sedaj precejšnja izbira, a očitno ponudba ne pride do mladih. Smiselno bi bilo vse organizacije, ki izvajajo neformalna izobraževanja, povabiti na skupni sestanek in da se prek občinskih kanalov izda elektronski bilten, katera izobraževanja za mlade so kje dostopna. Hkrati bi lahko te organizacije mlade pozvale, da tudi sami izvajajo različne tečaje in delavnice pod njihovim okriljem.
- **kadrovske štipendije za lokalno značilne poklice s strani lokalnih podjetij** Potrebno je proučiti možnosti, kakšne spodbude lahko Občina Jesenice nameni lokalnim podjetjem, da bodo ta povečala količino kadrovske štipendij za mlade Jeseničane.
- **dodatne občinske štipendije za socialno ogrožene mlade** Državne štipendije dostikrat ne pokrijejo vseh stroškov, predvsem študentov. V mestu, kjer je socialna ogroženost nekoliko bolj izrazita, se morda iz teh razlogov za študij odloča manj mladih kot drugje. Socialno ogrožene mlade bi se moralo dodatno spodbuditi k študiju s socialnimi štipendijami. Kriterije za pridobitev in ohranitev štipendije bi določala Občina Jesenice.
- **nagrade za nadarjene dijake in študente** Po zgledu nekaterih občin v Sloveniji bi se lahko ob uspešno zaključenem šolskem oz. študijskem letu najboljšim dijakom in študentom podelilo enkratne denarne nagrade. Kriterije bi določila Občina Jesenice. Trenutno za uspešne študente sistem nagrajevanja v lokalni skupnosti ne obstaja (npr. Prešernovi nagrajenci za diplomska, magistrska in doktorska dela ne prejmejo ne pohvale ne morebitne denarne spodbude). Predlagamo, da občina spodbudi mlade tudi k razmišljanju o lokalnem okolju z razpisom za najboljše specialistično delo s področja jeseniške tematike.
- **osrednje in ažurno informacijsko mesto za mlade** Mladi si želijo centralno informacijsko mesto, kjer bi na enem mestu pridobili celostne informacije o možnostih formalnega in neformalnega izobraževanja.

- **spodbude za pridobivanje delovnih izkušenj v času formalnega izobraževanja, ustvarjanje povezav med delodajalci in mladimi (tržnica znanja)**

Občina Jesenice bi lahko v povezavi z organizacijami mladinskega sektorja dodatno spodbudila povezovanje med lokalnimi delodajalci in mladimi. Eden izmed ukrepov bi lahko bil manjši zaposlitveni sejem, kjer bi se delodajalci predstavili mladim in obratno. Koordinacijo projekta bi lahko vodil MSJ.

- **spodbuditi odprtost srednjih šol za sodelovanje z organizacijami mladinskega sektorja in društvi**

Tako prvi kot drugi nudimo mladim veliko raznolikih možnosti za pridobivanje neformalnih znanj in veščin ter pridobitev in dopolnitev različnih kompetenc mladih. Možnosti ostajajo premalo izkoriščene, saj so dijaki s strani šol premalo obveščeni o možnostih opravljanja ur obveznih izbirnih vsebin (OIV) tudi v okviru organizacij mladinskega sektorja in društev, sam šolski (formalni) sistem pa premalo poudarja pomen neformalno pridobljenih znanj. Povezovanje in sodelovanje šol in organizacij mladinskega sektorja ter društev ter posledično s tem večje vključevanje dijaške populacije v lokalna dogajanja bi lahko okrepili s sestanki - srečanji, kjer bi usklajevali programe sodelovanja.

- **nova knjižnica**

Nova in sodobna knjižnica bi lahko izvajala mnogo programov, ki jih sedaj ne more, ali jih izvaja v okrnjeni obliki. Trenutna knjižnica je dobro založena, a prostorska stiska, ki je očitna na prvi pogled, ne more biti v ponos mestu.

4.2. ZAPOSLOVANJE

- **oblikovanje in objava seznama gospodarskih subjektov in njihovih dejavnosti v občini**

Mladi se pogosto ne zavedajo oz niso informirani, koliko različnih gospodarskih subjektov je znotraj občine. Seznam le teh bi mladim omogočil, da svoje prošnje za prakso ali delo usmerijo na prave naslove.

- **oglaševanje prostih delovnih mest v lokalnem časopisju in na spletnih straneh**

Lokalni časopis naj bi objavljaj delovna mesta v jeseniški občini in v okolici, še bolj bi bila za mlade aktualna enotna spletna stran.

- **vzpostavitev sodobnejših načinov sporočanja in obveščanja o lokalnih zaposlitvenih priložnostih, zaposlitvenih delavnicah - tečajih, prostih delovnih mestih**

Mladi si želijo, da bi sistem obveščanja v večji meri potekal preko informacijskih kanalov, ki se jih poslužujejo mladi (Facebook profili, mailing liste).

- **ustanovitev enotne svetovalne točke za mlade**

Mladi predlagajo enotno svetovalno točko, kjer bi lahko dobili vse informacije, ki jih potrebujejo s področja zaposlovanja, ali pa vsaj informacije, na koga se morajo v konkretnih primerih obrniti.

- **omogočanje/subvencioniranje praks, pripravništva oz. nabiranja praktičnih delovnih izkušenj v širšem obsegu kot sedaj in transparentno**
V občinskem proračunu naj bi bilo predvidenih nekaj sredstev za pripravnike. Smiselno bi bilo ugotoviti, katere javne institucije na Jesenicah še lahko omogočijo plačane prakse mladim. Z oblikovanjem neodvisne komisije bi se zagotovila transparentnost razpisov in zaposlovanje pripravnikov.
- **izkoriščanje evropskih sredstev, ki so oz. bodo namenjena za spodbujanje zaposlovanja mladih in posledično podeljevanje teh sredstev prek razpisov na občinski ravni**
Mladi so postali prioriteto področje Evropske unije. To pomeni, da bo na voljo več sredstev za mlade, ki jih bodo lahko izkoristile tudi slovenske občine. Mladi pričakujejo in predlagajo, da se za to področje zadoži konkretno, že zaposleno osebo na Občini Jesenice, ki bo spremljala razpise, obveščala organizacije in pomagala pri razpisni dokumentaciji.
- **oblikovanje kadrovske štipendijske sheme na ravni občine**
Poleg regionalne sheme bi bilo potrebno oblikovati še lokalno shemo.

Problem mladih je predvsem v tem, da ima redko kdo dovolj začetnega kapitala za zagon podjetja, zato poleg izobraževalnih delavnic o samozaposlovanju predlagamo **vzpostavitev poslovne cone za mlade** - urejene prostore z nizkimi najemnami, kjer bi mladi lahko začeli svojo poslovno dejavnost (primer Tržnica).

4.3. STANOVANJSKA PROBLEMATIKA

- **subvencije za najemnine mladih v tržnih najemniških stanovanjih**
Trenutne subvencije mladih ne prepričajo, saj z njimi še vedno ne morejo na svoje.
- **povečanje števila neprofitnih stanovanj za mlade in mlade družine**
- **stanovanjske kooperative** (primerna lokacija npr. Hrenovca)
Jesenice bi lahko postale prva občina v Sloveniji, kjer bi uvedli stanovanjske kooperative. Šlo bi za zgradbo, kjer bi živeli samo mladi, ki si še ne morejo privoščiti najemnih stanovanj. V enem stanovanju bi lahko živelo več mladih, ki bi s preselitvijo od staršev naredili prvi korak k samostojnosti. Najemnine bi morale biti simbolične, rok bivanja pa omejen.
- **študentski/dijaški dom**
Jesenice bi v prihodnosti lahko razvile več študijskih dejavnosti. Že sedaj se kaže potreba po študentskih stanovanjih ali domu za študente/dijake. Tak dom bi lahko združili s kooperativo, kar bi pomenilo, da bi mlade združili na enem mestu, kar mladinskim organizacijam ponuja spet nove možnosti.

4.4. ZDRAVJE

- **ureditev obstoječega športnega parka**

Vloženemu trudu navkljub park ob Športni dvorani Podmežakla mladim ne deluje privlačno, predvsem pogrešajo **atletsko stezo** za rekreativne športnike skupaj z raznimi stojali in pripomočki za trening z lastno težo. Ureditev dodatnih športnih površin okoli dvorane bi pomenila dodatno zadrževanje ljudi na tem področju, kar omogoča tudi vključitev več športnih trgovin, lokal z zdravimi napitki...

– **pokrit bazen**

V zimskem času veliko mladih pogreša možnost plavanja in posledično hodi drugam. Prav tako pa neurejene razmere onemogočajo razvoj plavalnih klubov.

– **pokrito teniško igrišče**

Mladi so izrazili potrebo po prostoru za celoletno vadbo oz. igranje tenisa.

– **urejena tekaška steza skozi Jesenice (brez avtomobilov)**

Jeseniški tekači se morajo zadovoljiti z raznimi zasilnimi rešitvami. Na Jesenicah ni tekaške poti, ki bi bila namenjena zgolj športnikom in rekreativcem, predvsem pa je povsod prisoten promet.

– **dodatna ureditev planinskih poti** (v sodelovanju s planinskimi društvi)

Jesenice imajo odlično izhodišče za sredogorje, ki pa je turistično povsem nerazvito. Nekatero planinske poti so na ravni brezpotij in so za večinsko populacijo nepriljubljene. Ureditev določenih poti bi predstavljala začetni korak za razvoj gorskega teka, promocije zdravega življenja in razvoja turizma v jeseniškem sredogorju.

– **več možnosti za cenovno ugodno oz. brezplačno rekreacijo v prostem času, zlasti v zimskem obdobju**

Mladi z omejenimi sredstvi le ta v manjši meri namenjajo plačilu rekreacije kot pa drugim svojim potrebam in interesom. Glede na trenutne trende med mladimi, od nezdravih življenjskih navad do porasta prekomerne teže in različnih zgodnjih obolenj, bi bilo mlade generacije smiselno privabiti z možnostjo brezplačne vadbe.

– **povečano obveščanje o športnih dejavnostih in možnostih rekreacije na Jesenicah**

– **osrednja spletna stran, kjer bi obstajal seznam vseh možnosti rekreacije, datumov športnih dogodkov, tekmovanj, predavanj o zdravju in športu**

– **ureditev centralnega parka**

Centralni park bi bil točka, kamor se meščani lahko umaknejo na sprehod, poležavajo na travniku, izvajajo jutranjo in večerno vadbo in daje mestu »značaj«.

4.5. MOBILNOST

– **ugodnejše cene javnega prevoza za mlade, možnost prestopa (90 minut)**

– **ureditev kolesarskih stez**

Kolesarske steze so nujne za varno vožnjo športnikov in rekreativcev ter razvoj turizma.

- **ureditev izposojevalnice koles oz. drugih manjših prevoznih sredstev**
Ko bodo zgrajene kolesarske povezave v celoti, bo možnost kolesarskega turizma veliko večja, s tem pa bi lahko zaživela tudi izposojevalnica.
- **organizacija prevozov ob različnih prireditvah in v večernem oz. nočnem času** (relacija Jesenice - Bled - Jesenice)
Mladi jeseniške občine tradicionalno ob vikendih in raznih prireditvah množično odhajajo na Bled. To je trend, ki ga verjetno ne bomo spremenili. Mladi si želijo, da bi jim bil omogočen javni prevoz do tja in nazaj tudi v tem času.
- **časovna uskladitev avtobusnih in železniških povezav**
Neuskladenost povezav mladim onemogoča hitro prehajanje med različnimi vrstami prevoza in s tem povzroča dodatno izgubo časa.
- **uvedba alternativnih javnih prevoznih sredstev**

4.6. PROSTI ČAS, DRUŽBENOKULTURNE DEJAVNOSTI IN MLADINSKE DEJAVNOSTI

- **novi mladinski prostori, ki združujejo vse organizacije mladinskega sektorja in omogočajo razmah mladinskega dela**
Trenutni prostori so na neprimerni lokaciji (stanovanjsko naselje) in zaradi majhnosti in nefunkcionalnosti onemogočajo nadaljnji razvoj mladinskih programov ter večji razmah mladinskega dela. Lokacijska in prostorska ustreznost prostorov za mladinske dejavnosti in programe bi hkrati privabila večje število uporabnikov le teh, kar bi bila nova osnova za večanje števila aktivnih mladih.
- **ureditev / zagotovitev prostorov za glasbene skupine**
Jesenice potrebujejo opremljen prostor, kjer bi mladi glasbeniki za simbolično najemnino lahko vadili in kjer ne bi okolja obremenjevali s hrupom. (*opomba: mladi so te prostore izpostavili še posebej, sicer pa je načrtovanje le teh potrebno imeti v vidu pri zgornji alineji*)
- **vzpostavitev pogojev za razvoj mladinskega turizma – ureditev hostla**
- **večje možnosti za zabavo in druženje ter boljše informiranje - povezovanje dejavnosti organizacij na Jesenicah in spodbujanje skupnih dogodkov**
Velikokrat se zgodi, da se nek projekt odvija, a manjkajo kanali, po katerih bi informacije o dogodku stekle. Mladi so tudi mnenja, da je potrebno spodbujati povezovanje zasebnikov in organizacij pri organiziranju dogodkov in zabav. Predvsem problematična je razdrobljenost in nepovezanost organizacij, posledice pa se kažejo v velikem številu dogodkov, na katerih je obisk občanov majhen.
- **več možnosti aktivnega, koristnega in poučnega preživljanja prostega časa**
- **podpora mladinskim organizacijam in mladinskemu delu**
Mladinske organizacije vodijo prostovoljci, zato bi jih bilo potrebno podpirati pri delu ter jim pomagati pri pridobivanju sredstev in aktivistov, s čimer bi omogočali mladinsko delo ter vplivali na razmah le tega v lokalni skupnosti.

- **večja finančna podpora društvom, ki imajo mladinske sekcije in spodbujajo ter omogočajo delo mladih**
Društva je potrebno spodbuditi, da mladim v večji meri prepuščajo organizacijo dogodkov in jim omogočijo razvijanje organizacijskih sposobnosti. Z dodatnimi finančnimi sredstvi bi bilo tako potrebno podpreti društva, ki imajo mladinske sekcije (ne zgolj selekcije), v okviru katerih mladi načrtujejo in izvajajo programe.
- **okrepitev dogajanja za mlade po krajevnih skupnostih**
Mladi menijo, da krajevne skupnosti pri svojem delovanju ne pristopajo do mladih. Potrebno bi bilo oblikovati enoten načrt oz program, kako mlade po posameznih krajevnih skupnostih spodbuditi in jim omogočiti aktivno vključevanje v dogajanja, tako v načrtovanju kot izvajanje.
- **večje spodbujanje kulturno-umetniške dejavnosti mladih, spodbujanje t.i. ulične umetnosti**
Mladi so tisti, ki razvijajo kulturne dejavnosti na nek nov način, potrebno jih je spodbuditi pri razvoju alternativnih tehnik umetnosti in spodbujati t.i. ulično umetnost, ki bo mladinsko kulturo približala splošni populaciji.
- **izvedba jeseniškega festivala**
Mladi predlagajo organiziranje osrednjega jeseniškega dogodka, ki bi povezal različne organizacije na Jesenicah, k aktivnemu sodelovanju in oblikovanju programa pa naj se povabi predvsem mlade.
- **spodbujanje prostovoljstva**
Prostovoljstvo je potrebno promovirati, predvsem pa skozi spodbude in ukrepe doseči, da mladi spoznajo pomembnost prostovoljstva.
- **drsališče na prostem (Trg Toneta Čufarja)**

4.7. ŠPORT

Več mnenj, želja in pobud mladih, ki po svoji vsebini sicer sodijo v športno področje, so mladi navedli že v okviru predhodnih, zato tukaj navajamo le preostale in sicer:

- **zagotovitev nove športne infrastrukture za nove športe** (spodbujanje urbanih/adrenalinskih športov npr. parkour, ulična vadba oz. bar workout, gorsko kolesarjenje)
Tako kot pri umetnosti tudi v športu mladi razvijajo nove discipline, ki pa jih na Jesenicah primanjkuje in za njih ni primerne infrastrukture. Alternativni športi so dobro izhodišče tudi za razvoj turizma.
- **večje število organiziranih športnih prireditev**
- **več finančnih sredstev za uspešne športne ekipe, vključno s podporo hokeju za nov zagon**

4.8. INFORMIRANJE

- **ustrezne in široke informacije z naslednjih področij:**
 - mladinsko dogajanje,
 - prireditve, dogodki in ostalo kulturno-zabavno in športno dogajanje v občini,
 - možnosti formalnega izobraževanja,
 - možnosti neformalnega izobraževanja, inštrukcije,
 - natečaji z različnih področij,
 - izleti in letovanja za mlade,
 - štipendiranje,
 - možnosti zaposlovanja,
 - urejanje stanovanjskega vprašanja,
 - ugodnosti za mlade na različnih področjih,
 - razpisi evropskih sredstev.

- **določitev kontaktne osebe za mlade na Občini Jesenice**

Na Občini Jesenice bi lahko določili osebo, ki bo predstavljala kontakt za mlade in se bo aktivno ukvarjala z mladinskimi vprašanji.

- **enotna spletna stran, kjer bi bile dostopne vse informacije** (lahko tudi posodobitev strani Občine), **informacije pa bi po mnenju mladih morale biti dostopne še preko:**
 - MSJ,
 - MCJ,
 - spletnih strani mladinskih organizacij,
 - socialnih omrežij,
 - mailing liste,
 - glasila KJŠ,
 - plakatov in letakov,
 - občinskega časopisa,
 - radijskega programa in radijske oddaje za mlade (Beseda mladih),
 - oglasnih desk v srednjih šolah.

V okviru predhodno omenjenih področij so mladi opozorili na razpršenost in posledično težko dosegljivost informacij, še sploh na področju formalnega in neformalnega izobraževanja ter zaposlovanja.

Mladi predlagajo osrednje informacijsko mesto za mlade, kjer bi lahko na enem mestu dostopali do informacij z različnih področij življenja mladih – osrednja spletna stran za mlade. Predlagajo tudi, da bi preko novega Facebook profila mlade k različnim dejavnostim vabila tudi Občina Jesenice. Smiselna se jim zdi ustanovitev mailing liste, preko katere bi mlade obveščali o vseh dejavnostih, povezanih z mladimi. Za vse to bi bila zadolžena ena zaposlena oseba na Občini Jesenice, ki bi se aktivno ukvarjala z mladinskimi vprašanji oz. s področjem mladine, na katero bi se lahko obračali tako posamezni mladi kakor tudi organizacije.

Organizacijam bi bilo smiselno ponuditi brezplačen najem plakatnih mest za projekte, ki se tičejo mladih.

- **brezplačne WI-FI točke (Trg Toneta Čufarja, Stara Sava)**
Mladi danes veliko časa preživijo na internetu, pri tem pa so večji uporabe raznolikih storitev svetovnega spleta v različne namene oz. ob različnih potrebah. Brezplačen WI-FI je nujen tudi s turističnega vidika.
- **stalno opozarjanje državnih institucij o mladinskih problematikah**
Glede na to, da so razmere za mlade v državi na sploh trenutno zelo slabe, bi bilo potrebo državne institucije stalno opozarjati na mladinsko problematiko pri nas. Problemi mladih so lahko področje, kjer bi se Občina Jesenice javno zavzela za nujne sistemske rešitve na državni ravni in s tem pokazala, da so Jesenice mladim prijazna občina.
- **skupna Facebook stran mladinskih organizacij na Jesenicah**
O tem se lahko dogovorijo mladinske organizacije med seboj.

4.9. PARTICIPACIJA

- **mladi si želijo več sodelovanja z občino in več participacije pri sprejemanju odločitev na različnih področjih, ki se na kakršenkoli način dotikajo mladih**
npr. pri organizaciji športnih, družabnih in drugih prireditev, pri obujanju tradicionalnih dogodkov in običajev (mlade pozvati k udeleževanju okroglih miz o teh temah in aktivnemu sodelovanju, organizacije pozvati k vključevanju mladih), pri reševanju stanovanjske problematike, pri urbanističnem načrtovanju občine, razvoju ekologije v občini, razvoju podjetništva in gospodarstva občine, reševanju problematike zaposlovanja mladih...
- **opredelitev statusa mladinskega delavca, vzpostavitev mreže mladinskega dela**
Znotraj občine je potrebno vzpostaviti mrežo mladinskega dela, ki naj predstavlja osnovo za pridobitev mladinske štipendije, prijavo na pripravništvo in izhodišče za možnost sodelovanja pri organizaciji javnih dogodkov. Občina bi akreditirala organizacije mladinskega sektorja za izdajanje poročil o opravljenem mladinskem delu posameznih mladih.
- **izdajanje potrdil o pridobljenih izkušnjah na področju mladinskega dela**
Na pobudo akreditiranih organizacij mladinskega sektorja bi občina tem mladim izdala potrdila o pridobljenih neformalnih izkušnjah in kompetencah. Takšno uradno potrdilo bi nedvomno imelo večjo veljavo pri morebitnih delodajalcih.
- **štipendije za mladinske delavce**
Zaradi hudega pomanjkanja mladinskih delavcev je potrebno mlade spodbuditi tudi s štipendijami. Za odobritev in ohranitev štipendije bi mladi morali opraviti določeno količino mladinskega dela na leto.

5. ZAKLJUČEK

Katalog želja mladih predstavlja zbornik vseh dosedanjih opažanj organizacij za mlade, mladinskih organizacij in posameznikov. Čeprav je bil pri pripravi kataloga želja dan velik poudarek mnenjem, željam in pobudam neorganizirane mladine, se je izkazalo, da zgolj z njihovim prispevkom ni mogoče oblikovati sistematične analize potreb mladih. Katalogu tako poleg ankete dajejo dodano vrednost sama analiza in dodatni komentarji, kot tudi skrbno oblikovani predlogi (kot izhodišča za ukrepe), povzeti iz mnenj in pobud mladih, zbranih preko drugih aktivnosti. Kljub temu verjamemo, da še zdaleč nismo zajeli vseh možnih področij, kjer si mladi želijo izboljšav, a to prepuščamo generacijam, ki prihajajo.

V kolikor bi Občina Jesenice pri pripravi strategije za mlade upoštevala vsa izhodišča, ki smo jih s tem katalogom predstavili, bi si mladi na različnih področjih življenja lahko kmalu obetali boljših časov. Po drugi strani pa je od nadaljnje aktivne participacije mladih odvisno, koliko se bodo njihova mnenja dejansko upoštevala. Demokracije si ne smemo predstavljati zgolj kot obkroževanja volilnih lističev, s katerimi prenesemo pooblastila na izbrance. Sestavni del demokracije je vedno novo soočanje mnenj, vedno novo opozarjanje na probleme in vedno novo predstavljanje rešitev. Toliko časa, kolikor bodo mladi probleme in rešitve videli zgolj v drugih in ne v sebi, toliko časa bodo potisnjeni na rob in neupoštevani.

Katalog ponuja odlična izhodišča za nadaljnje debate in strateške dokumente. Verjamemo, da bo veljavnost tukaj zapisanih mnenj in predlogov dolgotrajna. Ta dokument predajamo v javno rabo vsem, ki bi želeli povzeti ključne podatke o potrebah mladih Jeseničanov in prispevati k izboljšanju njihove trenutne življenjske situacije na različnih področjih.

Dokument so pripravili:

Analiza rezultatov ankete: Sara Pristavec, Miha Rezar (MSJ)

Uvod in Pregled mnenj in pobud mladih, zbranih preko drugih aktivnosti: Lili Tkalec (MCJ)

Katalog želja: Miha Rezar (MSJ), Lili Tkalec (MCJ)

Zaključek: Miha Rezar (MSJ)